
Opplæring av arbeidsmiljøunderviserne, hva gir god læring?

Noen erfaringer fra opplæring av kursledere i grunnopplæring i arbeidsmiljø

Anne-Grete Skofterød
Seniorrådgiver i HSH

Mine erfaringer

- Kursledererfaring fra åpne og bedriftsinterne kurs, samt opplæring for verneledere
- Erfaring med opplæring av nybegynnere, erfarne kursledere, folk med ulike utdannings og praksisnivåer
- Jeg har jobbet med grunnopplæring i kanskje 15 år, fulgt og deltatt i utviklingen
- Jobbet med kurslederopplæring i en årrekke og sittet i NHO og LOs studienemd for arbeidsmiljøopplæring en periode

Hva gir god læring?

- Presenter deg for sidemannen/kvinnen. Si et ord eller en setning som sier noe om deg
- Snakk om følgende noen minutter:
- Tenk på et kurs dere har vært på som virkelig har gitt god læring
- Hva kjennetegnet dette kurset?

Hva "virker" for å få et vellykket kurs?

- Variasjon
- Opplevelse
- Bruke egne erfaringer/dele erfaringer
- At kursleder bruker deltakernes erfaringer
- Verktøyorientering
- Metode (hva og hvordan skal jeg jobbe)
- Jeg - du, ikke jeg - det
- Hva skal deltakerne gjøre - ikke hva skal jeg komme igjennom

Hva kreves av kursleder?

- Interesse for mennesker og fag
- Engasjement/nysgjerrighet
- Evne til å se mennesker og verdsette erfaringer
- By på noe overraskende
- By på det private - Knausgård: "I det private kan vi kjenne hverandre igjen som mennesker - det berører oss, gir kontakt og vi får ekte samtaler hvor følelsene er involvert"

Hva kjennetegner en god kursleder?

- Evne til å finne deltakeren der han/hun er
- Genuin interesse og ydmykhet for den lærendes utgangspunkt
- Det å kunne anerkjenne deltakernes kompetanse
- Variere undervisningsmetodene/skape tillit og atmosfære
- Knytte lærestoffet til deltakernes rolle og yrkeshverdag
- Holde seg oppdatert faglig

Voksne i en lærings situasjon

- Læringsberedskap i forhold til sosial rolle
- Bygger på erfaringer
- Lærer for her og nå
- Selvstyrt læring
- Selvbestemmelse
- Problemorientert

Forts

- Yrkesbasert hverdag
- Frivillig
- Rigiditet
- Myndighet
- Tida løper fra oss

Pedagogikk følger politiske føringer i samfunn

- To hovedretninger innen pedagogikken:
- 1) fagorientering
- 2) utgangspunkt i den lærendes behov
- Mitt utgangspunkt når jeg begynte med dette var fokus bort fra fag til deltakerens behov - nå er dette snudd i retning av et faginnholdet settes i fokus igjen

"Gammel timeplan"

- Arbeidsmiljøloven §1-30
- Brannvern
- Tilrettelegging
- Ergonomi
- Kjemisk helsefare
- Støy/Belysning/Klima/Ventilasjon
- Arbeidstilsynet
- Praktisk vernearbeid
- Vernerunde i egen virksomhet m/tilbakemelding

”Ny timeplan”

- Hva er HMS?
- Saksgang
- Vernetjenesten oppgaveorientert
- Ansvar og plikter
- Tilrettelegging av arbeid
- Hjemmeoppgaver
- Fordypningstemaer
- Systematisk HMS- arbeid
- Kartlegging /handlingsplan
- Egen plan etter kurset

Den "nye" kurslederrollen

- Med utgangspunkt i voksenpedagogiske prinsipper for hva som gir læring hos voksne
- Erfaringslæring
- Deltakermedvirkning
- Prosessorientering
- Handlingsorienterte deltakere

Det ble stilt krav om forkunnskaper

- Gått 40-timers kurset selv
- 2 års praktisk erfaring fra verne og -miljøarbeid
- Pedagogisk erfaring eller utdanning

Det ble stilt krav til kurslederne

- Dette er hva kurslederne skulle kunne etter fullført kurslederopplæring
- Å veilede deltakerne
- Styre opplæringsforløpet og innlede om temaer
- Stille gode spørsmål/fange opp deltakernes ekte og reelle problemstillinger
- Ha kontakt med ressurspersoner, faginstanser, organisasjoner

Timeplan for kurslederopplæringen 4 dager

- Bli kjent
- Grunnopplæring før og nå
- Begrepsavklaring
- Gruppeetablering
- Å sette mål for undervisning (kunnskap, holdning, handling)
- Pedagogiske metoder
- Instruksjon, rådgivning, veiledning
- Samspill og kommunikasjon i lærings situasjonen
- Evaluering

I tillegg:

- Å forberede undervisning
- Konkret undervisningstrening ut i fra erfaringspedagogiske metoder med tilbakemelding fra kursleder og deltakere

Mine erfaringer med kurslederopplæring

- Mange slags deltakere - ulike behov
- De genuint interesserte i og/eller fag/pedagogikk
- De som skal ha papirene i orden

- Utfordringer:
- Fra "komme igjennom pensum" til hva er deltakernes behov
- Veilederrollen
- Ulikt utgangspunkt for "ansvar for egen læring"

Hva tror jeg på?

- Mer fokus på pedagogikk enn på innhold
- Kvalitetssikring av kursledere
- Mest mulig prosess, metode, verktøy
- Mer fokus på både handling og holdningsmål - kunnskap er ikke nok
- Trygge og kreative kursledere som stoler på at "kompetansen er i gruppa"
- Veilederrollen
- Mer fokus på hva "deltakerne skal gjøre", enn å komme igjennom pensum
- Eventuell E-læring som del av en prosess

Takk for oppmerksomheten

- Anne-Grete Skofterød
- hsh-org.no
- 45 02 46 85